

REDACTOR:
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unitatea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 40 Lei

Pe 6 luni . . . 20 Lei

Pe 3 luni . . . 12 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Un punct luminos în istoria Ardealului.

(+) Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român își ține anul acesta adunarea generală în Sighetul Marmăției. Părțile, pe cari ar fi trebuit să le cuture mai adeseori, pe vremea stăpânirii streine, când cultura românească în țara lui Dragoș Vodă era destul de slab reprezentată, se vor bucura și astăzi de cinstea, ce le-o face cea mai înaltă instituțiune culturală a tuturor Românilor din Ardeal și părțile adnexe.

La Sighet merge Asociațiunea cu un trecut glorios de 60 de ani de muncă culturală. Părțile Maramureșului românești, cari sunt curat unite, se bucură din tot sufletul de această cinste, ce li-se dă, căci caracteristica ei a fost munca pentru cultura tuturor Românilor, ori-cărei biserici ar aparține. Ca una, care e în slujba culturii, ea nu putea fi indiferentă față de cele două biserici românești, a căror menire se întâlnea cu drumurile ei de atâtea ori. De aceea, Asociațiunea nu se îndestulia numai cu atâtea, că alegea de membrii onorari pe arhierii amânduror bisericilor românești, ea își lua și în comitet pe cei mai de seamă reprezentanți ai ambelor biserici. Ca și în munca pentru câștigarea libertății, în munca pentru cultura poporului, preoții erau în frunte.

Asociațiunea noastră vedea cu aceiași ochi buni pe amândouă bisericile românești, de aceea, pentru cazul nenorocit, când ea ar trebui să-și dea sfârșitul, în statute prevede, ca averea ei să se împartă, în părți egale, între metropolia din Blaj și cea dela Sibiu. Prin aceasta doria ea să dea certificat amândurora, că ele luptă pentru cultura poporului românesc. În chestiunile și certurile confesionale, Asociațiunea s'a ferit să se amestece, și a căutat să fixeze chiar opreliște pentru aceasta în Statute. Pe lângă aceea, că e prudent acest lucru, el e și just, căci nu e rostul ei de a invenina traiul bun dintre fiii aceluiaș neam; și, nici nu poate face această treabă cum se cade, întru cât mulți din membrii ei nu se pricep la chestiuni dogmatice, și deci nu pot să spună o vorbă la loc.

Ținem să ficsăm acest punct luminos din istoria Românilor. El astupă gura liliecilor de teapa lui Mangra, cari spuneau la București, că de aceea nu progresează Românii Ardeleni cu pași mai repezi în cultură, pentru că li împiedecă uniții!

În fruntea Asociațiunii avem oameni de aceia, cari ne garantează, că vor fi conduși de acelaș spirit larg românesc, pe care l'au avut ca busolă înaintașii lor. Asociațiunea trebuie să fie foarte băgătoare de seamă, ca să nu supere pe nici una din bisericile românești. Ea trebuie să fie foarte precaută și să nu se

lase a fi purtată de valurile turbate ale confesionalismului, căci aceasta i-ar cauza pierderi foarte mari. Ori de câte ori grăește cineva în numele, ori la serbările ei, ea trebuie să aibă o rară prudență, ca să nu jicnească întru nimic pe vre-o parte a neamului nostru. Ea este „pentru literatura și cultura poporului românesc“ întreg; scopul ei e nu să divizeze pe oameni în două tabere, ci să-i unească. Să nu zică vreunul, că au trecut vremile ei de glorie. Cei ce umblăm, în numele ei, pe sate, vedem, cât e de necesară și astăzi în mijlocul poporului românesc. Comitetul central și-a pus în program eternizarea anumitor puncte din istoria culturii poporului nostru, în orașe. E bine, ca să se observe mai mult caracterul românesc al acestui colț de țară. Dar mai mult va trebui să se ocupe Asociațiunea de cultura poporului dela sate, în care urmele războiului și, mai ales, robia din Rusia au tăiat brazde foarte adânci. Preotul și învățătorul de acasă au neplăceri cu oamenii, și glasul lor nu poate avea acelaș efect ca al unor oameni, cu cari el, în vieața lui, nu a avut nici cea mai mică ciocnire de interese, și care, cu cultura lui superioară, e în stare să-i dea mai mult.

Asociațiunea are o mare menire încă în istoria poporului nostru, și nu știu, dacă nu va trebui să treacă vechile granițe. Dar ea nu va trebui să-și piarză nici pe un moment din ochi trecutul ei glorios, aducător de roadă: să nu se amestece în chestiunile confesionale, și mai ales să nu se lase a fi cărmuită de acei oameni, din ori care biserică ar fi ei, cari bagă ceartă și ură între frații de acelaș sânge. Ea poartă în frunte menirea scrisă „pentru literatura și cultura poporului român“, a întregului popor românesc, fără deosebire de confesiune. Nu poate face deci nici cea mai mică greșală, care ar supăra, cât de puțin, pe vreuna din bisericile românești. Aceasta o cere tradiția ei de 60 de ani, i-o reclamă marile interese românești, cari pretind ca Ardealul să fie cât mai compact, mai unit în suflete și în gândiri.

Concordatul. „Dimineața“ publică un articol referitor la încheierea concordatului între România și Vatican. Autorul articolului după ce descrie mersul și greutățile tratativelor, ține a ști, că s'a și semnat și adus la București textul concordatului unde urmează a fi întărit de dnii Averescu și Goga și ratificat de parlament în cursul sesiunii viitoare. Știrea despre acest stadiu înaintat al tratativelor privitoare la concordat, abia dacă nu e frematură, la cece conchidem și din o condiție, care se spune, că ar fi între principalele clause ale concordatului, o clausă care nu poate fi o realitate, ci mai mult o pie dorință al unor mentalități, cari nici în plin veac al XX-lea nu se pot împăca cu o concepție care stăpânește în apusul luminat deja din sec. al XVIII-lea, ca un rezultat al războaielor religioase: egala îndreptăție a tuturor confesiunilor. Clauza vizată de noi din „Dimineața“ e următoarea: „Statul român nu

recunoaște biserica catolică apostolică și în consecință nu o consideră pe picior de egalitate cu biserica ortodoxă, ci ea apare numai ca o biserică tolerată!

Îți face impresia, că s'ar cita un articol din Approbatăe et Compilatăe în care e vorba de tolerarea poporului românesc și a religiei lui „usque ad beneplacitum Principis“.

Credem, că din o fază a pertractărilor autorul articolului din „Dimineața“ va fi tras concluzii neexistente, și cari așa cum ni-se comunică nu pot să existe.

Așteptăm desmințirea forurilor competente.

Crestături.

Ziua Regelui la Blaj. În 24 l. c. am sărbătorit ziua nașterii M. Sale Regelui. Orașul s'a împodobit cu flamuri. În catedrală I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile, cu asistență număroasă, a celebrat o liturghie solemnă, fiind de față toate autoritățile. La 12 ore clerul și reprezentanți ai poporului s'au prezentat la I. P. S. Sa Mitropolitul și prin graiul cald al Părintelui canonic Bălan l-a rugat să talmăcească sentimentele de credință nestrămutată ce le păstrează Blajul Regelui tuturor Românilor. I. P. S. Sa arată, din cuvintele Mântuitorului: „dați Cezarului cele ce sunt ale Cezarului etc.“, că supușii dătoresc credință și ascultare capului țării, fie acela bun ori rău. Cât de mare va fi prin urmare această datorință a noastră față de un Stăpânitor, care ca nimeni altul a înțeles glasul neamului, a luptat și a suferit pentru el, ajungând prin mărimea-i sufletească să-și mărească țara și întărească tronul, în vreme ce alte țări s'au sfărțicat și tronuri puternice s'au nărui.

Și Blajul îi este îndeosebi recunoscător, pentru grija ce i-o poartă. I. P. S. Sa a trimis M. Sale telegrama următoare:

„Clerul și poporul Mitropoliei române unite din Ardeal, corpurile profesionale și autoritățile civile din Blaj, înălțând, în ziua nașterii Majestății Voastre, rugăciuni ferbinți către Atotputernicul pentru Augusta-Vă persoană și Casa Domnitoare, cu o magială supunere depun la picioarele M. Voastre, gloriosului făuritor al României întregite, simțemintele lor de credință neclintită și dragoste nefățărită“.

Propaganda națională în nouile ținuturi alipite vrea să o servească noaua foaie a guvernului: „Țara noastră“, pusă sub conducerea ministrului naționalităților. În haosul de azi, când gazetele apar și dispar ca ciupercile, nimic neobișnuit în acest gest al guvernului. O gazetă bună pentru popor numai bucură ne-ar putea. Avem însă o nedumerire. Gazeta va înghiți de sigur milioane și va crea câtorva fericiți situații de invidiat. Își va ajunge însă scopul? Ne îndoim. E foarte just cece scrie „Infrățirea“ din 21 Aug. c. în legătură cu aceasta: „Propaganda națională în nouile provincii o fac miile de preoți și învățători, față

de cari guvernul generalului Averescu a avut o purtare din cele mai vitrege.

Și nu se poate îngădui, ca atunci, când adevărații răspânditori ai culturii și conștiinței naționale sunt nevoiți să-și părăsească locurile lor de muncă din pricina unei situații pe care n-o mai pot îndura, tu, guvern, să arunci în vânt încă câteva milioane sub cuvânt, că „activezi“ propaganda națională.

Cu banii pe cari-i vei cheltui pentru scoaterea unui ziar de propagandă vei putea să plătești salariul pe un an de zile a 500 de învățători, sau vei putea să reparați și să scoți din ruină sute de școli, — și făcând aceasta vei fi lucrat într'adevăr pentru activitatea propagandei naționale“.

Cazul dela Sf. Gheorghe. „Gazeta Transilvaniei (25/VIII) publică următorul comunicat oficial, dela ministerul cultelor:

Instrucția făcută de tribunalul din Brașov, fa școala normală de fete din Sf. Gheorghe a dovedit, că toate acuzațiunile aduse împotriva d-lui director G. Bota au fost învinuiri nedrepte și insinuări nedemne. În consecință Ministerul Instrucțiunii Publice a hotărât reintegrarea d-lui director G. Bota și aplicarea de măsuri disciplinare în contra acelor ce s'au făcut vinovați de asemenea acuzațiuni, precum și pedepsirea acelor, cari însărcinați de minister cu preliminările anchetei, au procedat cu o ușurință condamnată.

Anuarul școlilor din Blaj.

(—) Nu este român de bine, pe care să nu-l intereseze soarta și starea celor dintâi școale românești, dintre zidurile cărora a ieșit inteligența Ardealului în cea mai mare parte. Ele au făcut din Blajul vremurilor grele Mekka românismului. — După întregirea neamului mulți voiau să-l facă obiect de muzeu. Nu credeau să mai poată avea acea putere de atragere și acea putere de muncă acum, când

toate căile sunt deschise, pe care o avușese în vremuri de robie. Acestor mici de suflet ori invidioși profeți mi-ar plăcea să-le cadă în mână „Anuarul institutelor de învățământ gr-cat. din Blaj pe anul școlar 1920/21“, apărut de curând în tipografia Seminarului din Blaj. Va afla acolo cifre, cari grăesc mai mult decât orice fraze. Din el se va convinge toată lumea, că școlile Blajului trăesc, că sunt mai pline de viață decât ori-când până acuma, că puterea lor de atragere e în creștere și că continuă a sădi în sufletele tinere alături de cunoștințele necesare vieții *idealele religio-morale*, cari singure pot crește *caractere* de cari România întregită, durere, are nevoie neasemănat mai mare decât singuraticile provincii de mai înainte. — Când interesele neamului unit au cerut, Blajul și-a trimis falanga de profesori vestiți să conducă institutele de învățământ din toate părțile, la centru și la periferii, dela Sighetul Marmăției, până la Cluj, Turda, Ibașfalău și Timișoara. Dar puteri tinere, din cele mai alese au luat locul celor duși. Peste 40 puteri didactice au funcționat la aceste institute, afară de academia teologică.

Iar numărul elevilor a întrecut toate așteptările. Cu toate, că Ardealul suferă de prea multe școli medii și secundare, nu mai puțin de 662 elevi au cercetat liceul de băieți (în 10 clase); 231 fete liceul de fete, 79 elevi școala normală, 46 fete școala primară și 48 băieți școala primară de băieți, iar elevi de meserii și negustorie 105; în total 1200 de elevi (examinați 1100). — Măcar'că au scăzut și ajutoarele față de trecut. Internatele au adăpostit, ce e drept, cu preț modest un număr însemnat de elevi, pe unii cu taxă redusă. (Internatul Vascean de băieți 160 alumni; dintre cari 10 cu întreținere gratuită, 15 fii de preoți și învățători cu reducere de 50%; Internatul Vascean de fete 82 eleve, 17 cu taxă redusă; internatul școlii normale a adăpostit c. 50 elevi). S'au împărțit și bursele obținute din fundațiunile arhidiecezane (c. 30,000 Lei). A trebuit însă să

se sisteze *beneficiul de pâne*, „*șipdul*“ tradițional, care a crescut atâția oameni mari; o funestă urmare a împărțirii pământului, care ia pânea din gura celor mai lipsite odrasle ale neamului.

— Altceva este însă, ce atrage lumea la Blaj: e puterea educativă a acestor școli, e aerul moral ce transpiră din toate fibrele institutelor lui bătrâne, e munca cinstită și destoinică, care nu numai cu vorba, ci cu pilda și cu fapta, răzimată pe tradiția generațiilor perândate și pătrunse de idealismul religios-moral și național, crește caractere. Un singur suflet, o credință, un ideal și o țință are întregul corp didactic. Aici nu sunt instructori, ci părinți, cari simt pe umerii lor povara tradițiilor și a răspunderii înaintea lui Dumnezeu pentru fiecare suflet plâpând încredințat lor. Această convingere străbate nu numai instrucția religioasă și exhortațiile, exercițiile spirituale și întrunirile reuniunilor mariane, ci și cohorta cercetășească, și creșterea socială a elevilor (a se vedea serbările școlare de toată frumuseța; 3/15 Maiu în primul loc) și orele de naturală și fizică. Aici profesorii se întregesc împrumutat și unul nu strică, ce edifică celalalt. Există un *spirit al Blajului* care viează și pulsează în toată munca lui. Singur acesta, — dar acesta ușor poate explica constatarea pe care o face direcțiunea școlii normale la pg. 62 a Anuarului: „Deja în anul 1918/19 ni-s'a dat voie din partea Consiliului Dirigent și a Preaven. Consistor Arhiepiscopesc să primim ca eleve ordinare fete cu pregătirea de lipsă. — Constatăm și în acest loc, că pasul acesta a avut pentru școala noastră o influință binefăcătoare. Purtarea corectă și diligența neîntrecută a fetelor o premenite de-a binele simțul estetic și purtarea cuviincioasă a băieților“. — Și să ne gândim acum la institute de stat, ajunse faimoase! — Atmosfera tradițională, de moralitate și de muncă, calea de educație probată, supravegherea părintească și pururea trează, scurt: spiritul Blajului este,

□ □ Foia „Unirii“. □ □

Școala și patriotismul.

În curând porțile zăvorite ale școlilor se vor da în laturi, și veselia gălăgioasă a băieților va spăria tăcerea din ungherele vastelor sale, ce-au dormitat toată vara. Șirul orelor de prelegeri își va lua cursul obișnuit, și corpul profesoral își va începe munca binecuvântată de a desvolta inteligența tinerimii și de a încorda în inimi adevăratul simțământ al patriotismului.

Acest simțământ, de care are atâta nevoie neamul nostru astăzi, când curentele moeriloase ale cosmopolitismului își lătesc pe atâtea căi și în atâtea părți miasmele otrăvitoare, acest simțământ trebuie hrănit în școli cu mai multă tărie decât oricând, fiindcă școala e adevăratul său loc de naștere, și acolo se poate desvolta mai bine, decât ori-unde.

Între cei patru pereți se întâmplă fermentarea și contopirea diferitelor clase sociale, sub focul sentimentului patriotic comun, și sub comuna viață intelectuală. Acolo băieții de plugar aduc dragostea de sămânțul hrănitor al țării, iar băieții de intelectuali aduc din sinul familiei lor aprecierea justă și adevărată a vieții naționale independente.

Profesorului îi revine sarcina să conducă cu prudență și cu tact spre o desvoltare normală avântul patriotic al sufletelor tinere, care lăsat de capul său poate să treacă în manifestări foarte păgubitoare. El trebuie să facă deosebire între adevăratul sentiment patriotic, și

între cel fals. Pe cel dintâiu, să-l nutrească în tot chipul și cu orice prilej; iar pe cel fals să-l suprime, în fașe.

Astăzi, când avem libertate națională, patriotismul se declamă, în gura mare, pe stradă, în cafenele, și pretutindeni din partea acelor, cari vreau să-și facă un rost în lume din această îndeletnicire ușoară, etalând cu reolamă acest sentiment ca și o marfă de târg.

Un tânăr de pe băncile școlii ușor se poate înșela, crezând, că acela e stăpânit de patriotism într'un grad mai înalt, care-l știe declama pe o gamă mai înaltă; și, din contra, ușor îl trece cu vederea pe un bărbat valoros, care în tăcere își aplică tot focul sufletului său la promovarea intereselor țării. Tânărul îl ia de model pe cel dintâiu, și așa va crede, că e la culmea chemării sale de român atunci, când va putea injura pe toți evreii din școală, ori când își va putea descărca toată ura asupra colegilor de neam străin. Și această procedură o va observa și după ce va ieși în viața publică, ori chiar politică, căutând să-și acopere uscăciunea sufletului sterp prin provocarea unor dispoziții sufletești de ură, fără să știe, că una este adevăratul sentiment patriotic și alta e patriotismul ca element de acțiune politică.

Patriotismul adevărat, ca și religiozitatea, e un sentiment adânc, care izvoarește din dragoste și se manifestă deci prin o muncă ce contribuie la promovarea binelui și a fericirii patriei în proporția puterilor fizice ori psihice a diferiților indivizi. Iar ura față de străin e numai un sentiment lateral și incidental al adevăratului patriot. Patriotismul nici când nu se poate hrăni numai din ura față de dușman,

căci ura e numai siluirea unei inimi nobile, ce se crede împiedecată de răutatea străinului în avântul său spre adevăr și frumos. Ura față de străini e numai o stare anormală și trecătoare a sufletului omenesc, așa, precum războiul ce izvoarește din ură nu-i altceva decât o stare anormală și trecătoare a societății.

Nu în ură față de străini și nu prin acte de ură să se manifeste patriotismul în școală. Iubirea să fie motorul tuturor faptelor, căci singură iubirea e sentimentul ce ajută la nobilitarea sufletului tinerimii. Să știe acel tânăr, că mijloacele de pedepsire, ce ies din mână, i-le aplici străinului pe orice teren numai silit de el, și numai cu părere de rău. Numai așa va primi tinerimea o adevărată creștere patriotică în școală și numai așa vom câștiga și sufletele străinilor de neamul nostru pentru această patrie nouă și binecuvântată.

Noi mai ales, cei cari am avut fericirea de a studia în școlile Blajului sub unguri, știm cum sufletele noastre se înflăcărau de dragostea neamului nu prin strigăte violente, ci prin vorba stăpânită, prin o clipire de ochi a profesorului, căruia nu-i era iertat să spună ce ar fi vrut, printr'o mică aluzie nevinovată, când se făcea toată instrucția prin prisma naționalismului, fără să fi putut arunca cineva acuza, că se face propagandă națională în școală.

Așadar în chipul în care am primit și ni-s'a desvoltat acest sentiment nobil, în același chip vom ști să-l plantăm și în sufletele tinere încredințate conducerii noastre de țară și biserică, lărgind numai cadrele după libertatea noilor împrejurări mai favorabile decât în trecut.

Icran.

care dă caracterul specific al educației din aceste institute apreciate elogios și de organele de inspecție ale statului. Acest spirit atrage; de acesta are neamul mai mare nevoie decât ori-când. În acesta și prin acesta școlile Blajului vor trăi; în semnul acesta vor învinge.

Săptămâna politică.

— Gazetele vorbesc de refacerea partidului conservator. Înainte de războiul mondial era un partid conservator, de sub conducerea lui Carp, căruia i-a urmat în șefie Dl Marghiloman, sub care s'a divizat în două părți, fiind șeful celui de al doilea Nicu Filipescu. Mai era partidul conservator-democrat, care avea de cap pe Dl Take Ionescu. Cel de sub președinția lui Nicu Filipescu și cel condus de Dl Take Ionescu, în vederea intrării României în acțiune, s'au unit, având pe amândoi fruntașii de capi cu drepturi egale.

Azi, se vorbește de refacerea partidului, și „Voința” spune, că „Dl Marghiloman se pare că va avea posibilitatea de a intra în viața politică cu un partid real”. Intrarea D-Sale ar fi un câștig real pentru Țară.

— Ministrul de război dă un comunicat, în care spune „adevărul adevărat” despre intrarea trupelor române în Ardeal, pe care mulți — din Vechiul Regat — îl spun, că e ocupat cu armele, despre luptele dela Tisa și despre ocuparea Budapestei. Din acesta se vede, că în 1918 și 1919, până la ofensiva din 16 Aprilie, contra Ungurilor, nu a fost nici o luptă. Uită să vorbească de partea Ardelenilor în lupta contra Ungurilor. O indică însă prin cuvintele următoare: „In definitiv, zdrobirea forțelor vrășmașe în cele două ofensive (Aprilie și Iulie), ocuparea Budapestei și a teritoriului unguresc, până la Apus de Dunăre, s'a făcut prin eforturile tuturor și meritul revine deci tuturor acelorora, cari au participat la aceste operațiuni mărețe”.

— În Basarabia s'a instituit starea de asediu pentru a putea pune la adăpost populația de atacurile — fără nici o chibzuială — a bandelor bolșevice. Când milioane de locuitori sunt în primejdie de moarte, bolșevicii — lucru firesc — își pierd capul și mai mult. România îi va ști pune la locul lor. Ea nu dușmănește Rusia, căreia e gata să-i pună la dispoziție grâu.

— *Granița Banatului față de Sârbia* se va rectifica în sensul fixat de Conferința păcii lăsând deschisă încă posibilitatea unei revizuii amicale în favorul nostru. Comisiunea și-a început lucrările. Baziașul și câteva comune puternice românești, ne revin. Dar rămân încă multe dincolo.

— Comisiunea aliată însărcinată cu delimitarea frontierei cu Ungaria încă și-a început lucrările.

— *La Crasna* a fost alegere de deputat după notițele probate: furturi, terorizări, intimidări, zădărnicierea alegerii în secțiuni însemnate etc. Rezultatul: candidatul *Ion Lepădatu*, cu programul partidului național, deși nu candidat oficial al acestuia, intrunește 1679, candidatul guvernului abia 240. — *Semnele vremii!*

— *Rusia Sovietelor* moare de foame. Cerșește mila statelor burgheze, pe cari le urește, în cari cu cheltuieli enorme desvoltă nefastele ei principii revoluționare. Și toată lumea îi sare într'ajutor. Făcând deosebire între politica bandiților din fruntea ei și mulțimea nevinovată dusă la ruină, compătimizește milioanele celor ce sufer fără vină. — Dar guvernul sovietic merge mai departe. În vremile aceste cumplite n'are alt gând, decât să-și crească armata, cu care să răstoarne ordinea

din Europa. Ne atacă într'una la Nistru. Totuș cu o perfidie fără seamăn și ridicolă *Cicerin* a adresat mai nou guvernului român un ultimatum, în care amenință cu războiul, dacă România nu va înceta propaganda antibolșevistă, va mai ține statul major al lui Petliura și resturi din armata lui Wrangel. Cere apoi punerea în libertate a celor vre-o 30 bandiți bolșevici, cari au trecut Nistrul. — Guvernul român a știut da răspunsul potrivit acestei obrăznicii jidovești. Ei atacă și ei protestează împotriva unor agitații inchipuite! De sigur atari amenințări ridicole nu sperie pe nimeni. Ele pot însă evidența necesitatea de a nu da ajutor Rusiei fără nici o condiție, ci aducând-o întâi la sentimente mai bune și la ordine. Alt-cum ingrași vipera, care se întoarce împotriva ta.

— *În Spania Maura* șeful conservatorilor a format un guvern național de concentrare cu liberalii lui Romanones. În Maroc situația Spaniolilor s'a îmbunătățit simțitor.

— *Grecia* a hotărât să pornească ofensiva împotriva Angorei: armata greacă e sigură, că va reuși în această încercare, iar în caz de va cădea Angora îi va fi ușor să desființeze resturile armatei Kemaliste.

— *Teritoriul Baranya*, care conform stipulațiilor tratatului dela Trianon, urma să fie ocupat la 28 August de trupele maghiare, în preajma ocupării s'a declarat republică, punându-se sub protecția regatului jugo-slav. Faptul acesta a produs mare agitație în Ungaria, care e hotărâtă să trimeată trupe împotriva acelorora, cari au făcut lovitura de Stat.

Știri mărunte.

Locale. Măine, sărbătoarea Adormirii Preacuratei Fecioare Maria, va predica în catedrală pâr. prof. *Ioan Moldovan*.

Hirotoniri. Duminecă, la sărbătoarea Adormirii Preacuratei Fecioare Maria I. P. Sa Mitropolitul Vasile va hirotoni întru diaconi pe clericii absolvenți: *Eugen Hopârtean*, profesor de muzică la școala normală din Blaj, *Gavrilă Filimon*, *Vasile Vas*, din arhidieceză și *George Barna* din diec. Orăzii-mari. Marți în 30 Aug. îi va hirotoni întru preoți.

Personale. În ședința sa din 20 I. c. Preaven. Cons. Arhid. a numit profesor la catedra de studiul biblic a academiei teologice arhid. devenită vacantă prin ridicarea la treapta canoniciei a Rev. Dr. Victor Macavei, pe tovarășul nostru de redacție, dl *Augustin Popa*, care și-a terminat studiile la universitatea din Viena.

— În ședința din 23 I. c. acelaș Preaven. Conzistor a numit profesori la liceul de băieți din Blaj pe dl *Ștefan Pop*, directorul învățământului normal, la catedra de I. română și istorie, Pâr. *George Faina*, pentru matematică — fizică, *Tit Liviu Ciungan* pentru limba latină și greacă; iar la liceul de fete pe Dna *Anastasia Pop*, n. Maniu, soția dlui prof. Ștefan Pop, care a mai funcționat la acest liceu.

— În 20 Aug. a cercetat Blajul dl vicepreședinte al Senatului *Dr. Eusebiu Popovici*, interesându-se viu de situația actuală a instituțiilor noastre, a comorilor din biblioteca noastră centrală, care nu poate prospera din lipsa de mijloace. La masă a fost oaspele I. P. S. Sale Mitropolitului Suci.

Examenele de fochist și mecanici (mașinist) se vor ține în 4 Septembrie în Sibiu. Rugările pentru examen cu toate actele necesare sunt a-se înainta Inspectorului XX Industrial Sibiu, Piața Ferdinand Nr. 14. până în ziua de 3 Septembrie.

— **Școlare. Examenul de maturitate** în scris la liceul de băieți din Blaj se va începe la 8 Sept. 1921, iară examenul oral în 12 Sept. 1921.

Candidații, cari fac examen în scris, au să se anunțe la direcțiune în 7 Sept. a. c., iară ceialalți în 11 Sept. a. c.

— **Inscrierile la școala normală de învățători** din Blaj se vor face în 12 și 13 Septembrie.

Se vor primi și elevele, cari anul trecut au fost înscrise, ca eleve regulate sau particulare.

Direcțiunea.

Invitare. Reuniunea pompierilor voluntari din Blaj invită la *Petrecerea dansantă* din 28 August n. 1921, la sărbătoarea Sf. Mărie, în „Grădina Veza”. Inceputul la ora 4 d. a. Persoanele cari nu au primit invitații prin aceasta sunt rugate să se considere de invitate.

Comanda.

Congresul pentru industrie casnică se va ține în București în ziua de 20 Septembrie anul curent, în parcul Carol.

Mulțămită publică. Pentru condolențele primite în persoană și în scris, din incidentul trecerii la cele eterne a iubitului meu tată Ioan cândva Rebreanu paroh, pe aceasta cale aduc sinceră mulțămită tuturor rudeniilor și cunoscuților. Sesarm 15/VIII. 1921. Dr. Vasile Rebreanu preot, ca fiu.

Papa ajută repatrierea prizonierilor unguri. Papa Benedict al XV-lea a dăruit 25 mii lire pentru repatrierea prizonierilor unguri. Darul a fost trimis lui Carol Huszar, președintele comisiunei ungurești.

— **Școale profesionale.** La ultimul consiliu de miniștri ținut la Sinaia s'a hotărât, că între școlile profesionale nu se va face nici o deosebire în toate vor beneficia în mod egal de ajutorul de stat. Distribuția ajutorului de stat se va face în proporția drepturilor câștigate în trecut.

Aviz.

Din 28 August începând se vinde în mare carnea de vită sau vițal mare kilogramul cu Lei 1'50.

Blaj, 1921.

NICULAE MĂRZA,
măcelar.

Aviz.

Se dă în arândă un atelier de *ferărie* și un atelier de *rotărie* cu toate sculele cele mai moderne.

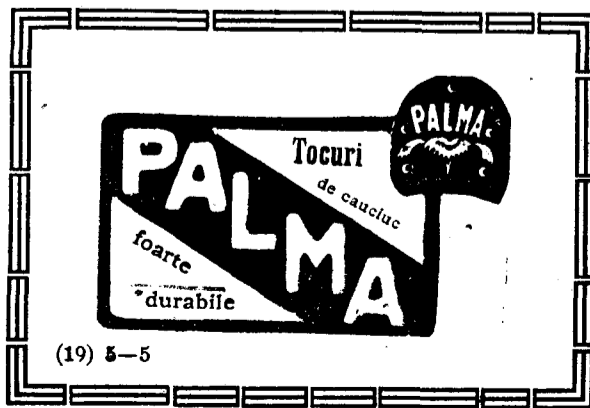
Pentru informații să se adreseze Dlui

VASILE BARNA,

BLAJ.

faur.

(21) 2 3

(19) 5-5

Cereți pretutindeni „Unirea”!

Concurs la stipendii.

Prin aceasta publicăm concurs până în 30 Sept. 1921 inclusive la următoarele stipendii:
Nr. 3600—1921.

I. Din fundațiunea „Constantin Alutan“.

Un (1) stipendiu de 120 Lei, destinat pentru tineri români gr.-cat., elevi la licee, școli reale, comerciale, universitate, politehnică, agronomie, școala normală etc.

Consăngenii fondatorului au preferință.

II. Din fundațiunea „Alexă Bidian“

Din venitele acestei fundațiuni se vor împărți stipendii adecvate, tuturor nepoților din frați ai fondatorului și în locul al doilea băieților și fetițelor înrudiți cu fondatorul prin sânge până la al patrulea (IV) grad, născuți din căsătorie creștinească, fără considerare la natura studiilor, ce le urmează. — Nu vor fi eșchiși dela stipendii nici aceia cari învață măiestrii.

III. Din fundațiunea „Ioan Chirilă“.

Interesele disponibile ale fundațiunii acesteia pe anul 1920 preliminate în suma de 275 Lei, în sensul literelor fundamentale se vor împărți în părți egale între consăngenii fondatorului, cari studiază la vre-o școală. Consăngenitatea se consideră până la gradul al VIII-lea.

IV. Din fundațiunea „Crișan—Boeriu“.

Un (1) stipendiu de 500 Lei, din fundațiunea familiară Crișan—Boeriu.

Indreptățiți la aceste stipendii sunt necondiționat și fără excepțiune pruncii, feciori și fete, din familiile Crișan și Boeriu din Abrud, și anume pruncii rămași după unchii repausați ai fondatorului: Alexandru Crișan, Ioan Crișan și Petru Boeriu și descendenții acelora, până plinesc 30 de ani.

Stipendiile se vor conferi celor mai eminenți și mai vrednici din familiile numite, cari vor studia, fie la gimnaziu și la universitate, fie și la artele frumoase și tot felul de meserii; iar fetițele la școlile și institutele ecvivalente acelora, ca școala civilă de fete, ori la altă școală de fete superioară, ori institut de instruițiune pentru lucru de mână femeiesc, economie de casă, sau altă meserie, sau cvalificațiune potrivită femeilor.

Concurenții au să producă extras de botez din matricula bisericească, documente, prin cari să adeverească, că sunt dintre descendenții numiți de fondatorul și să dovedească și aceea, că unde studiază și respective cu care din ocupațiunile înșirate mai sus se cuprind.

V. Din fundațiunea „Ioan Daniel—Dănuț de Fersig“.

Un (1) stipendiu de 300 Lei.

La acest stipendiu pot concurge studenți români gr.-cat. dela orice școală, sunt însă preferiți consăngenii fondatorului și numai în lipsa acestora se vor conferi altora.

VI. Din fundațiunea „Alexandru Filip“.

Un (1) stipendiu de 100 Lei — destinat pentru studenți la gimnaziu, școală reală ori industrială din patrie, ori la vre-o școală militară de cadeti. Concurenții vor avea să dovedească cu document legal, că sunt născuți în Transilvania și părțile adnexă, și cu atestat dela autoritățile bisericești, că se trag din părinți recunoscuți de români adevărați. Consăngenii fondatorului au preferință.

VII. Din fundațiunea „Petru cav. Ioanette“.

1. Un (1) stipendiu de 200 Lei — destinat pentru un tânăr, care va intra în școala de cadeti.

Două (2) stipendii de câte 150 Lei, destinate pentru tineri români, cari vor cerceta clasele gimnaziale ori reale din patrie.

Stipendiile din această fundațiune le pot obține tineri, cari din ambii părinți sunt români de religiunea gr.-cat. ori gr.-or. din munții apuseni ai Ardealului, din comunele Câmpeni, Bistra, Certege, Săcătura, Albac, Scărișoara, Neagra, Vidra de sus, Vidra-de-jos, Ponorel și Sohodol — și cari vor dovedi totodată, că sunt născuți din părinți adevărați români.

Descendenții în linie directă din familia Ionette, constatându-se de capabili și diligenți, vor primi stipendiul cu începutul clasei IV-a normale sau elementare și au preferință față de alții.

VIII. Din fundațiunea „Augustin Lăday“.

Un (1) stipendiu de 800 Lei, un (1) stipendiu de 600 Lei, un (1) stipendiu de 500 Lei, un (1) stipendiu de 400 Lei și unul de 250 Lei.

Stipendiile sunt destinate pentru tineri de naționalitate română și religiune gr.-cat. cu preferință de aceia, cari voiesc a pași pe cariera industrială, comercială, tehnică și agronomică, adevăc s'au decis a face studii pe carierele acestea.

Stipendiile din această fundațiune fiind strâns atârătoare dela venitele anuale ale fundațiunii, cari sunt supuse la fluctuațiuni, — conferirea lor este legată de durata unui an școlastic.

IX. Din fundațiunea prepozitului „Ioan M. Moldovanu“.

a) Un (1) stipendiu de 1000 Lei pentru un student la studii academice și

b) Un (1) stipendiu de 500 Lei pentru studenți la școlile secundare de orice natură din Blaj.

La stipendiile aceste pot concurge fii de ai arhidiecezei gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, preferiți vor fi însă consăngenii fondatorului.

X. Din fundațiunea „Partenie Moldovă“.

Un. (1) stipendii de 100 Lei, destinat pentru tineri români gr.-cat. dela orice școală, consăngenii cu fondatorul.

XI. Din fundațiunea „Ioan F. Negruțiu“.

Două (2) stipendii de câte 100 Lei — destinate pentru studenți români gr.-cat. dela orice școală. Consăngenii fondatorului au preferință și se pot conferi și fetelor, cari se pregătesc de învățătoare sau pe altă carieră, care le-ar asigura un mod de viață mai independent.

XII. Din fundațiunea „Dionisiu de Simon“.

Un (1) stipendiu de 500 Lei, destinat pentru tineri, cari după absolvirea alor cel puțin 6 clase medii, vor studia agronomia. Preferință au rudeniile fondatorului.

XIII. Din fundațiunea „Alexandru St. Șuluțiu“.

Trei (3) stipendii de câte 500 de Lei — destinate pentru tineri, cari studiază la vre-un institut: tehnică, metalurgică, pedagogie, ori științele reale.

Patru (4) stipendii de câte 300 Lei — destinate pentru studenți gimnaziști în clasele superioare.

Două (2) stipendii de câte 200 Lei și unul de 150 Lei — destinate pentru studenți gimnaziști în clasele inferioare.

Dintre concurenții vor fi preferiți aceia cari vor dovedi, că sunt consăngenii cu fondatorul.

XIV. Din fundațiunea „Iosif Tarța“.

Un (1) stipendiu de 70 Lei.

Consăngenii fondatorului, nepoții respec-

tive descendenții fraților și surorilor carnali ai dănsului, au preferință. Dacă nu se vor afla între concurenți neamuri de ale fondatorului vor fi luați în seamă și alți tineri.

XV. Din fundațiunea „David Br. Ursu de Margine“.

Un (1) stipendiu de 200 Lei.

Concurenții la acest stipendiu au să dovedească cu carte de botez, că sunt români gr.-cat. născuți în vre-una din comunele arondate în comitatele: Făgăraș, Sibiu, Hunedoara, — cu atestat de frecventare, că sunt școlari în clasa I. a gimnaziului gr.-cat. din Blaj, iară fetele că frecventează școala de fete din Blaj, că au purtare morală bună și progres bun în studii și că sunt sau pot fi sucepuți în Seminarul junimei române gr.-cat. studioase în Blaj, iar fetele în Internatul de fetițe din Blaj.

XVI. Din fundațiunea „Vancea Cassa arhidiecevană“.

1. Un (1) stipendiu de 150 Lei, destinat pentru elevii de liceu.

2. Un (1) stipendiu de 240 Lei, destinat pentru elevi dela preparandia gr.-cat. din Blaj și eventual și la altă preparandie gr.-cat.

La dobândirea stipendiilor din această fundațiune au preferință rudeniile fondatorului, chiar și dacă ar fi născuți afară de Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș; dela străini însă se cere să fie fii ai acestei Arhidieceze.

XVII. Din fundațiunea „George Vișa“

Un (1) stipendiu de 600 Lei, destinat pentru un tânăr, care va dovedi o purtare morală ineccepționabilă și va fi terminat cu bun succes studiile și ar dori să-și perfecționeze studiile în străinătate. Rudeniile fondatorului vor avea preferință, iar în lipsa acestora, stipendiul se va conferi unui tânăr român gr.-cat sau gr.-ort.

Concurenții vor avea să alătore atestat de botez, atestat de moralitate și progres, dovedite în studiile și ocupațiunea de până aci, și eventual atestat de consăngenitate dela oficiul parohial concernent.

XVIII. Din fundațiunea „Elie Vlăsa“.

Un (1) stipendiu de 175 Lei.

Preferință au consăngenii fondatorului.

XIX. Din fundațiunea „Ioan Moldovan din Uifalău“.

Un (1) stipendiu de 200 Lei, destinat pentru elevi din clasele primare, liceale și academice.

Consăngenii au preferință.

Concurenții la toate fundațiunile, înșirate au să alătore la suplicile lor scrise și subscrise cu mâna proprie în limba română: testimoniu școlastic în copie autentică, carte de botez, iar nu carte de naștere dela matriculantul civil, sub riziul de-a nu căpăta stipendiu, atestat de paupertate, atestat medical, și pentru dovedirea consăngenității cu fondatorul, au să alătore atestat dela respectivul oficiu parohial, care să cuprindă tabela genealogică exact dedusă. Sunt datori mai departe să numească expres institutul, la care vor studia în anul școl. 1921/22, și să determine apriat suma și soiul stipendiului pentru care suplică. Suplicile cari nu vor corăspunde cerințelor aci înșirate, precum și cele intrate după termin, nu vor fi luate în-cosiderare.

Blaj din ședința consistorială ținută în 15 August 1921.

(22) 2—3.